

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2018 жылғы 27 қыркүйек

Инфляция нысаналы дәлізде тұр, инфляциялық күтулер инфляцияның баяулауынан кейін тұрақталады

Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің деректері бойынша 2018 жылғы қаңтар-тамыздағы Инфляция 2,9%-ды құрады. Өткен жылғы осы кезеңде инфляция 3,9%-ды құрады. Бұл жөнінде журналистерге Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында айтты.

«Жылдық инфляция, яғни 2017 жылғы тамыздан бастап осы жылдың тамыз аралығында 6%-ды құрады және 2018 жылға белгіленген дәліз ортасында, яғни 5-7% болды. Біз инфляцияның 2018 жылы нысаналы дәлізде сақталуын күтеміз» - деді Д. Ақышев.

Ол инфляцияның артуының бұрын белгіленген тәуекелдері және дәліз шегінен ықтимал шығуы 2019 жылға жатқызылғанын атап өтті, оған инфляцияның неғұрлым төмен дәлізі – 4-6% белгіленген.

«Дәліздің 4%-ды мәніне біртіндеп төмендеуі - бұл Ұлттық Банктің орта мерзімді бағдары, бұл 3 жыл бұрын белгіленген болатын. Ұлттық Банк өз саясатын болжауды арттыру және оған деген сенімді арттыру үшін жекелеген уақыт аралығында олардың арту тәуекелі болса да орта мерзімді бағдарды қарамау дұрыс деп санайды», деді Д. Ақышев.

«Біз жылдық инфляция деңгейін 2020 жылдан кейін 4% мөлшеріне жеткізуге талпынамыз», – деп атап өтті Ұлттық Банктің Басшысы, «сондықтан Ұлттық Банк инфляция бойынша алға қойылған мақсаттарға жету үшін ақша-кредит саясатының барлық құралдарын пайдаланатын болады», - деді ол.

Инфляция бойынша мақсаттарға қол жеткізу бойынша қатаң тәсілдің дұрыстығын көрсету инфляцияның баяулауынан кейін орнықты түрде төмендеп отырған инфляциялық күтулердің тұрақтануы болып табылады. «Біздің сауалнамалар халықтың бір жыл бұрын бағаның күтілетін өсуін бағалауы осы жылдың басындағы 7,1%-дан тамыздағы 5,9%-ға дейін төмендегенін көрсетіп отыр», - деді Д. Ақышев.

Базалық мөлшерлеме 9% деңгейінде сақталды

2018 жылғы 3 қыркүйекте Қазақстан Ұлттық Банкі базалық мөлшерлемені 9% деңгейінде сақтау туралы шешім қабылдады. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында болып өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналистерге айтып берді.

Ол мөлшерлемені ағымдағы деңгейде екінші рет сақтап отырғанын, бұл Ұлттық Банктің инфляциялық факторлардың ықтимал күшеюіне алаңдап отырғанын көрсететінін атап өтті.

«Базалық мөлшерлеме бойынша бұдан былайғы шешім инфляция қыркүйекте және осы жылдың 4-тоқсанында қалай қалыптасатынына байланысты болады.

Инфляциялық қысымның күшеюі кезінде ақша-кредит талаптарының қатаюы орын алуы мүмкін», – деп түсіндірді Д. Ақышев.

Сондай-ақ Қазақстан Ұлттық Банкінің басшысы TONIA ақша нарығының базалық индикаторы тамызда және қыркүйекте валюта нарығындағы ахуалға әсер еткені және 9%-ға жуық деңгейде қалыптасқаны туралы айтып берді.

Валюта нарығындағы жағдай сыртқы факторлардың ықпалымен қалыптасады, ал шетел валютасына деген сұраныс өткен жылдардағы деңгейде тұр

Соңғы 2 айда валюта нарығындағы жағдай құбылмалы болды, ол еркін өзгермелі бағам жағдайында сыртқы факторларға қалыпты әсер етті. Бұл жөнінде Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналистерге айтты.

Ол 26 қыркүйектегі жағдай бойынша теңгенің айырбастау бағамы жыл басынан бері 8,3%-ға әлсіреп, бір АҚШ доллары үшін 359,76 теңге болды деп атап өтті.

«Теңгенің әлсіреуі, бірінші кезекте, сыртқы факторларға байланысты болды. Біріншіден, бұл АҚШ ФРЖ мөлшерлемесінің өсуі салдарынан АҚШ долларының дамушы елдердің валютасына қатысты жалпы нығаюымен байланысты. Жыл басынан бері Түркияның ұлттық валютасы 62%-ға, Үндістанда 14%-ға, Қытайда 6%-ға әлсіреді. Сонымен қоса, әлемде доллармен салыстырғанда дамушы елдердің ғана емес және кейбір дамыған елдердің валюталары да әлсіреуде. Австралияда – 8%-ға, Жаңа Зеландияда – 6%-ға, Канадада 3%-ға әлсіреді», – деп түсіндірді Д. Ақышев.

«Теріс әсер еткен екінші фактор – келешекте Ресейге қарсы санкциялардың қатаңдауы туралы хабарлама. Осының аясында Ресей рублінің әлсіреуі жыл басынан бастап 15 % құрады. Біздің бағалауымыз бойынша Ресей нарығында келешекте теріс оқиғаларды күту көбінесе психологиялық тұрғыдан әсер еткеніне басты назар аударғым келеді, өйткені Ресейдің төлем балансының іргелі факторлары Ресей рублінің әлсіреуіне себептің жоқ екенін көрсетеді», – деді Д. Ақышев.

Ұлттық Банк Басшысы рубль мен теңгенің ішінара байланысы негізінен аз уақыт ішінде болғанына қарамастан ұзақ мерзімді кезеңде теңгенің айырбастау бағамы көбінесе Қазақстанның төлем балансының жай-күйімен айқындалатынын атап өтті, ол барлық факторлар жиынтығының іс қимылын көрсетеді.

Сонымен қатар, Д. Ақышев халыққа және кәсіпорындарға айырбастау бағамының құбылмалылығы талаптарында объективті қажеттілік болмаса активтерді бір валютадан басқасына аудармаған жөн екенін атап өтті. Баға белгілеу шегінде валюта сатып алу жинақ ақшаны жоғалту тәуекелін ұлғайтады.

Данияр Ақышев Қазақстан Ұлттық Банкінің ақша және валюта нарықтарын дамыту жөніндегі жаңа бастамаларын атап өтті

Ақша нарығында артық теңге өтімділігі сақталуда, банктер оны базалық мөлшерлеме дәлізінің төмен шегі маңындағы мөлшерлемелер бойынша айрықша Қазақстан Ұлттық Банкінің құралдарында жинақтайды. Бұл жөнінде Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясының барысында журналистерге атап өтті.

«Яғни бұл 8%-дан астам. Бұл РЕПО операциялары, Ұлттық Банктегі депозиттер және Ұлттық Банктің ноттары. 2018 жылғы тамыздың соңында өтімділікті алу бойынша

операциялардың нетто-сальдосы 2,2 трлн теңге болды. Тамыздың соңында айналыстағы ноттардың көлемі 3,3 трлн теңге болды», - деді Қазақстан Ұлттық Банкінің басшысы.

Д. Ақышев Қазақстан Ұлттық Банкінің ақша және валюта нарықтарын дамыту жөніндегі жаңа *бастамалары* туралы да айтып берді. «2018 жылғы 10 қыркүйектен бастап теңгенің АҚШ долларына қатысты ресми бағамы *T+1 есептеу мерзімімен* сауда сессиясының қорытындылары бойынша орташа биржалық бағам негізінде, яғни келесі күні белгіленеді. Біз мәмілелерді аяқтаудың жаңа қағидатына ойдағыдай көштік, бұл оның қатысушыларына қолайсыздықтар әкелген жоқ және жергілікті валюта нарығына халықаралық стандарттарға сәйкес келуге және өтімділікті біршама жақсы басқаруға мүмкіндік берді. Бұл халыққа да қандай да бір қолайсыздықты туындатпады», - деді ол.

Ұлттық Банк басшысы 1 қазаннан бастап Қазақстан қор биржасы валюта нарығында *орталық контрагенттің* функцияларын орындауға кірісетінін және мәмілелерді сақтандыратынын айтып берді. Бұл Қазақстанның қаржы нарығын дамытуда заңнамаға енгізілетін түзетулерді осы жазда қабылдағаннан кейін ғана ықтимал болған орасан зор қадамға жатады.

«Іс жүзінде енді валюта нарығында және болашақта басқа да нарықтарда мәмілелер оның қатысушылары арасында тікелей жасалмай, делдал болып табылатын және мәмілелерді орындамаудың барлық тәуекелдерін өзі көтеретін орталық контрагент арқылы жасалатын болады. Бұл нарықта тұрақтылықты қамтамасыз ете отырып, тәуекелдерді басқаруды жақсартуға мүмкіндік береді, сондай-ақ шетелдік қатысушылар үшін тартымдылығын арттырады», - деп түсіндірді Қазақстан Ұлттық Банкінің басшысы.

Д. Ақышевтың айтуы бойынша, Қазақстан Ұлттық Банкі ағымдағы жылдың соңына дейін орталық контрагент тетігін пайдалана отырып, *своп нарығында* ұзақ мерзімді құралдарды енгізуді жоспарлап отыр, бұл банктерге валюталық тәуекелдерді хеджирлеуге және өз клиенттеріне осындай өнімдер ұсынуға мүмкіндік береді.

«15 қазаннан бастап Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноттарын T+2 жүйесі бойынша, яғни екінші күнге есептеумен орналастыру басталады. Бұл жүйе халықаралық тәжірибеге сәйкес келеді және әлемдік қаржы нарықтарында бағалы қағаздармен операциялар жүргізген кезде стандарт болып табылады. Келесі кезең Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарына арналған T+2 есеп айырысу жүйесіне көшу болады. Аталған жаңалықтардың халық үшін ешқандай теріс салдары болмайды және көбінесе қаржы нарығының кәсіби қатысушылары үшін жағдайларды жақсартуға бағытталған», - деді ол.

Данияр Ақышев Қазақстан Ұлттық Банкінің алтынвалюта резервтері туралы айтты

Тамыздың соңында Ұлттық Банктің алтынвалюта резервтері 30,8 млрд. АҚШ долларын құрады. Жыл басынан бастап көлемі шамалы ғана өзгерді. Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтері 56,5 млрд. АҚШ долларын құрады. Елдің жалпы халықаралық резервтері 87,3 млрд. АҚШ долларын немесе ІЖӨ-нің 57%-ға жуығын құрады. Ол туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналисттерге айтты.

«Ұлттық Банктің алтынвалюта резервтерінің құрылымының басым бөлігін немесе 42% алтынмен активтер құрайды. Қазір Қазақстан Ұлттық Банкінің алтын портфелі 335 тоннаны құрайды», - деді Д. Ақышев.

Оның айтуынша, Қазақстан Ұлттық Банкі жылдың басынан бері жергілікті өндірушілерден 35 аффинирленген алтын сатып алды. Заңнамаға сәйкес қаржы реттеушісі

жергілікті тауар өндірушілерден аффинирленген алтынды басымды сатып алу құқығына ие, бұл әлемдік баға белгілеу бойынша ғана жүзеге асырылады.

«Сатып алудың басымды құқығы туындаған 2012 жылдан бері Қазақстан Ұлттық Банкі жергілікті тауар өндірушілердің 2,3 трлн теңге сомаға 214 тонна алтын сатып алды, бұл шынайы экономиканың маңызды сегментін қаржыландыруды қамтамасыз етеді. 2017 жылғы мамырда Ұлттық Банк халыққа арналған аффинирленген алтынның өлшеуіш құймаларын сату және сатып алу бойынша бағдарламаны іске қосты. Бағдарлама шеңберінде салмағы 10, 20, 50 және 100 г. өлшеуіш құймалары сатылады. Қазіргі таңда банктер 175 килограмнан астам алтын сатқан. Бір жылда іс жүзінде бар алтынды саттық және оның көлемін ұлғайту мүмкіндіктерін қарастырып жатырмыз», - деп атап өтті Д. Ақышев.

Мұның үстіне, Қазақстан Ұлттық Банкі басшысының айтуынша, қазіргі уақытта кәсіпорындар мен халық Қазақстанның Ұлттық Банкінде салмағы 12-13 килограмм аффинирленген алтынның стандартты құймаларын сатып алу мүмкіндігіне ие, олар қаржы реттеушісінің қоймасында сақталады. «Осы тәртіп Қазақстан Ұлттық Банкінің нормативтік актілерінде бекітілген. Құйма құнын баға белгілеуді негізге ала отырып, Ұлттық Банктің сайтында есептеуге болады», – деді қорытындысында Д. Ақышев.

Қазақстандық салымшылар үшін өтімділік пен кірістілік деңгейі әр түрлі салымдардың үш түрі қолжетімді

Тамыздың соңында депозиттер көлемі 17,7 трлн. теңгені құрады. Ұлттық валютадағы депозиттер 8 айда 4,1%-ға 9,5 трлн. теңгеге дейін өсті, шетел валютасындағы депозиттер 2,5%-ға 8,1 трлн. теңгеге дейін қысқарды. Соның нәтижесінде депозиттердің долларлану деңгейі тамызда 46%-ды құрады. Бұл туралы бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналистерге Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев айтып берді.

«Занды тұлғалар депозиттерінің долларлануы ағымдағы жылы 43,8%-дан 43,1%-ға дейін, халықтікі 52,2%-дан 49,2%-ға дейін төмендеді», – деді Д. Ақышев.

Қазақстан Ұлттық Банкі басшысының айтуынша, қазіргі уақытта жеке тұлғалардың депозиттері бойынша ең жоғары мөлшерлемелерді айқындау тәсілі өзгеруде. «Депозиттердің барлық түрі үшін бұрын қолданылған бірыңғай деңгейдің орнына 1 қазаннан бастап мөлшерлемелер салымның мерзімдері мен түрлері, мерзімінен бұрын алу және толықтыру құқығы бойынша сараланатын болады. Депозиттер бойынша мөлшерлемелердің банктер белгілеген орташа нарықтық мәндері есеп айырысу үшін негіз болады.», - деді Д. Ақышев.

Ол салымшыларға енді өтімділік пен кірістіліктің деңгейі әр түрлі салымның үш санатының қолжетімді екенін айтты. «Егер салымшы жинақ депозитін ашуға және одан барлық мерзім ішінде ақшаны алмауға дайын болса, ол ең жоғары кірісті ғана емес, сол сияқты ең үлкен қорғауды – 15 млн. теңгені алады. Салымдардың басқа түрлері барынша жоғары өтімділікті, яғни мерзімнен бұрын алу мүмкіндігін болжайды, олар бойынша аз мөлшерлеме және қорғаудың барынша төмен деңгейі – 10 млн. теңге белгіленеді. Бұл тәсіл теңгемен салымдарға ғана қолданылады. Шетел валютасындағы салымдар бойынша шекті мөлшерлеме бұрынғы деңгейде – 1%», - деп түсініктеме берді Қазақстан Ұлттық Банкінің басшысы.

Экономиканы кредиттеу теңгемен берілген кредиттердің өсуі есебінен қалпына келтіріледі

Банктердің экономикаға берген кредиттері жыл басынан бері 2.5%-ға ұлғая отырып, тамыздың соңында 13 трлн. теңгені құрады. Қайта құрылымдаудан өткен және лицензиядан айырылған банктерді қоспағанда, экономиканы кредиттеудің жылдық өсуі 11,6% болды. Бұл туралы бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналистерге Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев айтып берді.

Ол экономиканың барлық салаларын кредиттеу банк секторының балансын тазалауды ескере отырып оң серпінді көрсеткенін атап өтті.

«Ағымдағы жылғы 8 айда жаңа кредиттер беру өткен жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда 28,1%-ға немесе 1,9 трлн. теңгеге өсті. Кәсіпорындарға теңгемен берілген кредиттер бойынша мөлшерлеме жыл басындағы 13,2%-дан 2018 жылғы тамызда 12,2%-ға дейін төмендеді.

Qazaq Banki банкі, Эксимбанкті және Астана Банкі лицензиядан айыру басқа қаржы ұйымдары үшін тәуекелдер туындатпайды - Данияр Ақышев

Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында банк секторының ағымдағы жай-күйі туралы айтып берді.

2018 жылғы тамызда және қыркүйекте Ұлттық Банк пруденциялық нормативтерді және өзге де реттеуші талаптарды жүйелі түрде бұзғаны үшін лицензиядан айыру туралы шешім қабылдады. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында айтып берді.

Ол лицензияларды кері қайтарып алғанға дейін Қазақстанның Ұлттық Банкі банктердегі ахуалды тұрақтандыруға бағытталған шараларды әзірлеу үшін менеджментпен және акционерлермен қарқынды келіссөздер жүргізгендігін атап өтті. Алайда нақты шаралар ұсынылған және қабылданған жоқ.

«Qazaq Banki банкінің, Эксимбанкінің және Астана Банкінің активтер бойынша үлесі 0,9%, 0,3% және 1% болды. Осы банктерді лицензиядан айыру басқа қаржы ұйымдары үшін тәуекел туындатпайды», – деп түсінік берді Д. Ақышев.

Ол лицензиядан айырған банктердің депозиттерге міндетті кепілдік беру жүйесінің қатысушылары болып табылатындығын атап өтті. Жеке тұлғалардың кез келген валютадағы салымдары, төлем карточкаларындағы және банктік шоттардағы ақшасы Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының кепілдігімен қорғалған.

Данияр Ақышев - Цеснабанк активтер және несие портфелі бойынша екінші орынды иелене отырып, банк секторы үшін маңызды банк болып табылады

Ұлттық Банк Цеснабанктегі ахуалды бақыланатын жағдай ретінде бағалайды. Банк барлық пруденциялық нормативтерді орындауда. Алайда соңғы уақытта банк халық пен кәсіпорындардың шоттарынан жоспарланбаған әкету жағдайына кездесті. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында журналистерге айтып берді.

«Ұлттық Банк осы жағдайларда, сондай-ақ Базель 3 шеңберінде өтімділік бойынша жаңа коэффициенттердің күшіне енуін ескере отырып, банкке нарықтық талаптармен 150 млрд теңге мөлшерінде қарыз түрінде қолдау көрсетті», - деді Д. Ақышев.

Ұлттық Банк басшысы сондай-ақ қандай да болмасын қаржы институтына көмектесуге қатысты Ұлттық Банк шешімінің негізінде жатқан негізгі қағидат банктегі проблемалық жағдайдың туындау себебі, сондай-ақ акционердің оны шешуге қатысуға дайындығы болып табылатынын атап өтті. «Бұл жағдайда біз Цеснабанк акционерлерінің қаржы институтының жұмысын тұрақтандыру үшін барынша көп күш-жігер жұмсағанын атап өтеміз. Банкті айтарлықтай үстеме капиталдандыру жүргізілді, дағдарысқа қарсы басқаруда айтарлықтай тәжірибесі бар жаңа менеджмент тағайындалды», - деді Д. Ақышев.

Ол сондай-ақ Цеснабанктің 450 млрд теңге сомаға ауыл шаруашылығы кредиттерінің айтарлықтай бөлігін Проблемалық кредиттер қорына сату бойынша қатар мәміле жүргізіп отырғанын айтып берді.

«Бір жағынан, бұл қарыздарға қызмет көрсетудің барынша жеңілдік талаптарына ұсынуға қабілетті кредиторды ауыстыру есебінен агросектор кәсіпорындарының жағдайын жақсартуға мүмкіндік береді. Ал екінші жағынан, банк үшін қосымша өтімділікті және оның агросектордағы жағдайдан тәуелділігінің төмендеуін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар Цеснабанк «ҚазАгро» холдингімен бірлесіп берілген валюталық кредиттер мен қарыздарды қайта қаржыландыру және олардың мерзімдерін ұлғайту мәселесін пысықтауды бастады», - деді Д. Ақышев.

Қазақстан Ұлттық Банкінде жұмысқа орналасу бойынша акция жария етілді

Бүгін кезекті рет Қазақстан Ұлттық Банкінде жұмыс істеу үшін қызметкерлерді жұмысқа қабылдау бойынша кезекті рет акция жария етіледі. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев бүгін Алматы қаласында өткен дәстүрлі баспасөз конференциясы барысында айтып берді.

Ол Қазақстан Ұлттық Банкінің бұрын осындай практиканың табысты қолданылғанын атап өтті. Нәтижесінде 2 мыңнан астам резюме қаралып, жұмысқа 117 адам қабылданды.

«Әрбір адам іріктеу рәсіміне қатысып, өз күшін сынай алады. Біз экономикалық, заңгерлік, математикалық және IT білімі бар креативті және мақсатшыл адамдарға қызығушылық танытып отырмыз. Біз сондай-ақ халықаралық құқық бойынша мамандарды іздестірудеміз. Ағылшын тілін білу біз үшін негізгі басымдықтардың бірі болып табылады», - деді Д. Ақышев.

Қорытындылай келе ол өтінім беру үшін Қазақстан Ұлттық Банкінің сайтына кіріп, алдағы 30 күн ішінде өтінімдер қалдыру қажеттілігі туралы атап өтті.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мына телефон бойынша алуына алады:

+7 (727) 2704 585

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz